ಸ್ಥಾಪನೆ ೧೯೧೫

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು

ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿ ರಸ್ತೆ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೧೮

ಹೆಸರಾಯಿತು ಕರ್ನಾಟಕ-೫೦

ನವೆಂಬರ್ ೧, ೨೦೨೩

ಬುಧವಾರ, ೧ನೆಯ ನವೆಂಬರ್, ೨೦೨೩

ಬೆಳಗ್ಗೆ : ೧೦-೩೦ ಗಂಟೆಗೆ

ಸ್ಥಳ : **ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಜ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮಂದಿರ**

ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿ ರಸ್ತೆ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ
ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೧೮

ಸರ್ವರಿಗೂ ಆದರದ ಸ್ವಾಗತ

ನೇ.ಭ. ರಾಮಲಿಂಗಶೆಟ್ಟಿ	ಡಾ. ಪದ್ಮಿನಿ ನಾಗರಾಜು	ಬಿ.ಎಂ. ಪಟೇಲ್‌ಪಾಂಡು
ಗೌರವ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ	ಗೌರವ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ	ಗೌರವ ಕೋಶಾಧ್ಯಕ್ಷರು

ಕ.ಸಾ.ಪ. ಸದಸ್ಯರಾಗಲು ಆ್ಯಪ್ : https://bit.ly/kasapapp https://apple.co/3zaw/23l

ಹೆಸರಾಯಿತು ಕರ್ನಾಟಕ-೫೦

ನವೆಂಬರ್ ೧, ೨೦೨೩

ಬುಧವಾರ, ೧ನೆಯ ನವೆಂಬರ್ ೨೦೨೩ **ಬೆಳಗ್ಗೆ: ೧೦-೩೦ ರಿಂದ ೧೧-೪೫**

ಉದ್ಘಾಟನೆ

ಉದ್ಘಾಟನೆ : **ಶ್ರೀ ಎನ್.ಸಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ**
ಮುಖ್ಯ ಮಾಹಿತಿ ಆಯುಕ್ತರು, ಬೆಂಗಳೂರು

ಕನ್ನಡ ನುಡಿ ಪತ್ರಿಕೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ಪತ್ರಿಕೆ
ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆ ಬಿಡುಗಡೆ

ಆಶಯ : **ನಾಡೋಜ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ವೆಂಕಟಾಚಲಶಾಸ್ತ್ರೀ**
ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಮೈಸೂರು

ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ : **ನಾಡೋಜ ಡಾ. ಮಹೇಶ ಜೋಶಿ**
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು

ಸನ್ಮಾನ : **ಶ್ರೀ ಶರ್ಮಾಸ್ ವಲಿ**
ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹುತಾತ್ಮರಾದ
ರಂಜಾನ್‌ಸಾಬ್ ಅವರ ಮೊಮ್ಮಗ

ಬೆಳಗ್ಗೆ : ೧೧-೪೫ ರಿಂದ ೧೨-೪೫

ಒಂದೇ ಒಂದೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಒಂದೇ...

ವಿಶೇಷ ಉಪನ್ಯಾಸ : ಡಾ. ಗುರುರಾಜ ಕರ್ಜಗಿ ಖ್ಯಾತ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು, ಬೆಂಗಳೂರು

೧೫ ನಿಮಿಷ ಚಹಾ ವಿರಾಮ

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ: ೧-೦೦ ರಿಂದ ೨-೨೦

ಚಿರಂತನ ಕರ್ನಾಟಕ

ಕವಿ ಗೋಷ್ಠಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ : ಡಾ. ಪಿ. ಚಂದ್ರಿಕಾ ಖ್ಯಾತ ಕವಯತ್ರಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಾ. ಬಿ.ಎ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ	ಕು॥ ಎಡೆಯೂರು ಪಲ್ಲವಿ
ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಶಾಲ ಆರಾಧ್ಯ	ಶ್ರೀ ಗಿರೀಶ್ ಹಂದಲಗೆರೆ
ಸಂತೆಬೆನ್ನೂರು ಫೈಜ್ನಟ್ರಾಜ್	ಡಾ. ಕೆ. ಮೇಘನಾ
ಶ್ರೀಮತಿ ಅಂಜನಾ ಹೆಗಡೆ	ಶ್ರೀಮತಿ ಮಾಲಾ ಪ್ರಸಾದ್
ಶ್ರೀ ಮುದಿಗೆರೆ ರಮೇಶ	ಡಾ. ಶ್ವೇತ ನಿಹಾಲ್ ಜೈನ್

೪೦ ನಿಮಿಷ ಊಟದ ವಿರಾಮ

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ: ೩-೦೦ ರಿಂದ ೪-೩೦

ಗೀತ ಗಾಯನ

ಹಚ್ಚೇವು ಕನ್ನಡದ ದೀಪ

ಕುಮಾರಿ ಭಾಗ್ಯಶ್ರೀ ಗೌಡ ಮತ್ತು ತಂಡ ಖ್ಯಾತ ಗಾಯಕಿ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು

ಸಂಜೆ: ೪-೩೦ ರಿಂದ ೫-೩೦

ಸಮಾರೋಪ

ಸಮಾರೋಪ ಭಾಷಣ : ಡಾ. ದೊಡ್ಡರಂಗೇಗೌಡ
ಖ್ಯಾತ ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು

ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ : ನಾಡೋಜ ಡಾ. ಮಹೇಶ ಜೋಶಿ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು

ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿ : ಪ್ರೊ. ಎ. ಮುರಿಗೆಪ್ಪ
ವಿಶ್ರಾಂತ ಕುಲಪತಿಗಳು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಹೆಸರಾಯಿತು ಕರ್ನಾಟಕ

ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ನಾಡು ಒಂದಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವೆನ್ನುವ ಹೆಸರನ್ನೂ ಪಡೆದಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಈ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಇತಿಹಾಸವೇ ಇದೆ. ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದವರೆಗೂ ದೊಡ್ಡ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಕರುನಾಡು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಒಡೆದು ಆಳುವ ನೀತಿಯಿಂದ ಹಲವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಭಜನೆಯಾಗಿ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ಇಲ್ಲವಾಗಿತ್ತು. ಇವತ್ತು ಯಾವುದನ್ನು ನಾವು ವಿಶಾಲ ಕರ್ನಾಟಕ, ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದು ಏಳು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಸುಮಾರು ೨೦ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಹಂಚಿಹೋಗಿತ್ತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂಬುದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವ ಜನರಲ್ಲಿ ಇದು ನಮ್ಮ ನೆಲ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬೇರೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

೧೯೧೮ರಲ್ಲೇ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ ರಚನೆಯ ಸಂಬಂಧ ಮಾಂಟೆಗ್ಯೂ-ಚೆಲ್ಮ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಸಮಿತಿ ನೇಮಕಗೊಂಡಿತ್ತು. ೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಹಾಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಕೇಳ್ಕರ್ ಅವರ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಆಲೂರು, ಆದವಾನಿ ಮತ್ತು ರಾಯದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಉಳಿದ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸೇರಿತು. ೧೯೨೪ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಮಹಾಧಿವೇಶನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಚಾಲನೆ ದೊರೆಯಿತು. ೨೫-೧೨-೧೯೨೪ರಂದು, ಸರ್ ಸಿದ್ದಪ್ಪ ಕಂಬಳಿಯವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಭೆಯ ಮೊದಲ ಪರಿಷತ್ತು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುಯಿಲಗೋಳ ನಾರಾಯಣರಾಯರು ರಚಿಸಿದ "ಉದಯವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು" ಗೀತೆಯನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಹಾಡಲಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದು ಈ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿಯೇ. ಇದು ಏಕೀಕರಣದ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿತ್ತು.

೧೯೪೪ರಂದು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ೯ನೆಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಪರಿಷತ್ತು ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಗತಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಎಸ್.ಎಸ್. ಮಳೀಮಠ, ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣವೆಂದರೆ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಮಗ್ರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣ ಎಂದು ಸಾರಿದರು. ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು 'ಮೈಸೂರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕು' ಎಂದು ಗೊತ್ತುವಳಿಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತಂದರು. ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಶಂಕರಗೌಡ ಪಾಟೀಲರು ೨೮-೩-೧೯೫೩ರಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಆಗ್ರಹಿಸಿ ಆಮರಣಾಂತ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಕ್ರಮೇಣ ಉಗ್ರವಾಯಿತು..

೨೮-೫-೧೯೫೩ರಂದು ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಏಕೀಕರಣದ ಬೆಂಬಲಿಗರು ಸಭೆ ಸೇರಿ, 'ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕು' ಎಂಬ ಘೋಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ, ಮಾಜಿ ಸಂಸದ ದಿ. ಆಳವಂಡಿ ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ದಿ. ಕೆ.ಆರ್. ಕಾರಂತರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ 'ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಪರಿಷತ್ತು' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದರು. ಏಕೀಕರಣ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಜನಾಂದೋಲನದ ಸ್ವರೂಪ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಪರಿಷತ್ತು ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು. ೧೯೫೩ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಒಂದರಂದು ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ ರಚನೆಯಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೇ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಂಡಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಜನಾಂದೋಲನ ಹೆಚ್ಚಿದಾಗ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ೨೯-೧೨-೧೯೫೩ರಂದು ರಚಿಸಿದ್ದ ಫಜಲ್ ಅಲಿ ನೇತೃತ್ವದ ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್‌ವಿಂಗಡಣಾ ಆಯೋಗ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ರಚನೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಿತು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಹೋಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡಿಗರು ೧೯೫೬ರ ನವೆಂಬರ್ ೧ ರಂದು ಒಂದೇ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಇಂದಿಗೆ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ಅಂದರೆ ೧ ನವಂಬರ್ ೧೯೭೩ರಿಂದು 'ಕರ್ನಾಟಕ' ಎನ್ನುವ ಹೆಸರು ನಾಡಿಗೆ ಬಂದಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರು ಬರುವಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥ, ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅಗತ್ಯವಾದ ಆಧಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ 'ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ' ಎನ್ನುವ ಟಿ.ವಿ. ವೆಂಕಟಾಚಲಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣವಾದ ದಿವಸದಂದು ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಆಗಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು 'ನಮ್ಮ ನಾಡು ಏಕೀಕರಣವಾದ ಆರಂಭೋತ್ಸವವನ್ನು ಮೊದಲು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು ಅವಶ್ಯಕ, ಸೂಕ್ತ. ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಒಂದಾಗ ಬೇಕು ಎಂದು ಅಡಿಗಲ್ಲನ್ನು ಹಾಕಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸ್ಥೂಲ ರೂಪ ಕೊಟ್ಟವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನವರು. ಆ ಕೀರ್ತಿ ಪರಿಷತ್ತಿನದು' ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಆಗ ಸದಸ್ಯರು 'ಉತ್ತರ-ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದವರನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಕೂಡಿಸಿದ ಪರಿಷತ್ತು, ಕನ್ನಡಿಗರ ಸೂಯಜ್ ಕಾಲುವೆ' ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದರು.

ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ

ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂಬ ಹೆಸರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇದು ಐವತ್ತನೆಯ ವರ್ಷ. ಎಂದರೆ ಸುವರ್ಣ ಸಂಭ್ರಮ. ಈ ಮೈಲಿಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ನಾಡಿಗೆ ಈ ಹೆಸರು ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಏನು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತೀರಾ ಅಗತ್ಯವೆನ್ನಿಸಬಲ್ಲಂತಹ ಕೃತಿ ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ವೆಂಕಟಾಚಲಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳ 'ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ'. ವೆಂಕಟಾಚಲಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳು ಕನ್ನಡದ ಮೇರು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರ ಬಲ್ಲವರು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಕೊನೆಯ ಕೊಂಡಿಯ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಇರುವವರು. ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವಿರಲಿ ಅದರ ಆಳವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವವರು. ಅವರ ಈ ಕೃತಿ ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ನಾವು ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೈಗೆ ಅದನ್ನು ಇಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.